

KØBENHAVNS KOMMUNE

Socialforvaltningen og Økonomiforvaltningen

05-08-2015

Sagsnr.

2015-0077557

Dokumentnr.

2015-0077557-1

**ANSØGNING OM
UDVIKLINGSPARTNERSKAB MELLEM
SOCIAL- OG
INDENRIGSMINISTERIET OG
KØBENHAVNS KOMMUNE 2016-2018.**

INDHOLD

1.	SOCIALE UDFORDRINGER I KØBENHAVNS KOMMUNE	3
1.1	SEGREGERINGSUDFORDRINGER MELLEM DE KØBENHAVNSKE BYOMRÅDER	4
1.2	DE MEST UDSATTE BYOMRÅDER I KØBENHAVN	6
1.2.1.	INDRE VESTERBRO- KGS. ENGHAVE	6
1.2.2	TINGBJERG-HUSUM	8
1.2.3	BISPEBJERG	9
1.2.4	NØRREBRO	10
1.3	STRUKTURELLE UDFORDRINGER PÅ BOLIGOMRÅDET	11
1.3.1	FALD I ANTALLET AF BILLIGE BOLIGER	11
1.3.2	UDSÆTTELSER	12
2.	SIKRING AF SOCIAL SAMMENHÆNGSKRAFT I KØBENHAVNS KOMMUNE	14
2.1	INDSATSER MÅLRETTET HJEMLØSHED	15
2.2	INDSATSER MÅLRETTET BORGERE MED SINDSLIDELSE	18
2.3	INDSATSER MÅLRETTET MISBRUGERE	20
2.4	INDSATSER MÅLRETTET BORGERE LANGT FRA ARBEJDSMARKEDET	23
2.5	INDSATSER MÅLRETTET UDSATTE BØRNEFAMILIER OG UDSATTE UNGE	25
2.6	KØBENHAVNS KOMMUNES BOLIGPOLITIK	27
2.7	KØBENHAVNS KOMMUNES KRIMINALPRÆVENTIVE OG TRYGHEDSSKABENDE INDSATSER	31
2.7.1.	KRIMINALITETSFOREBYGGENDE INDSATSER	32
2.7.2	TRYGHEDSKABENDE INDSATSER	34
3.	ERFARINGER FRA UDVIKLINGSPARTNERSKAB 2012-2015	36
4.	MÅLSÆTNINGER OG MÅLEPUNKTER FOR UDVIKLINGSPARTNERSKAB 2016-2018	41

1. SOCIALE UDFORDRINGER I KØBENHAVNS KOMMUNE

København er en storby i vækst med et stigende befolkningstal. Flere nye bydele er under udvikling og Københavns Kommune arbejder for at sikre, at byens nye og gamle kvarterer hænger socialt og fysisk sammen.

En væsentlig udfordring er en tendens mod segregering blandt Københavns ti bydele og koncentration af sociale problemer i seks udsatte byområder; Amager-Sundby, Indre Vesterbro- Kgs. Enghave, Valby-Vigerslev, Tingbjerg-Husum, Nørrebro og Bispebjerg. Her er indkomsterne, sundhedstilstanden, uddannelsesniveaue, beskæftigelses- og trykhedsgraden lavere og antallet af kriminelle og kriminalitetstruede, hjemløse, sindslidende og misbrugere højere end gennemsnittet for København og resten af landet. Københavns udsatte byområder huser tillige seks af Danmarks særligt udsatte boligområder¹.

De udsatte byområder slås med forskellige udfordringer, men har alle potentiale for at reducere de sociale problemer og øge livskvaliteten blandt beboerne. For at understøtte disse potentialer benytter Københavns Kommune skræddersyede udviklingsplaner, der tager udgangspunkt i områdernes forskellige ressourcer og behov.

Udover segregeringsudfordringerne har København en række særlige sociale problemer, blandt andet som følge af, at 28 pct. af landets hjemløse og 25 pct. af landets stofmisbrugere opholder sig i kommunen. Disse mennesker har ofte komplekse sociale problemer og for at hjælpe de udsatte grupper, har Københavns Kommune iværksat en række specialiserede tilbud og indsatser. Eksempelvis herbergspladser målrettet unge, Transitprogram for udenlandske hjemløse, stofindtagelsesrum og kombineret alkohol- og stofmisbrugsbehandling.

For fortsat at styrke byens sociale sammenhængskraft og rummelighed ønsker Københavns Kommune at indgå i et udviklingspartnerskab med Social- og Indenrigsministeriet, så de

---

¹ Ministeriet for By, Bolig og Landdistrikter har per 1. december 2014 placeret Lundtoftgade, Mjølnerparken, Sjælør Boulevard, Tingbjerg/Utterslevhuse, Bispeparken og Degnegården på listen over særligt udsatte boligområder

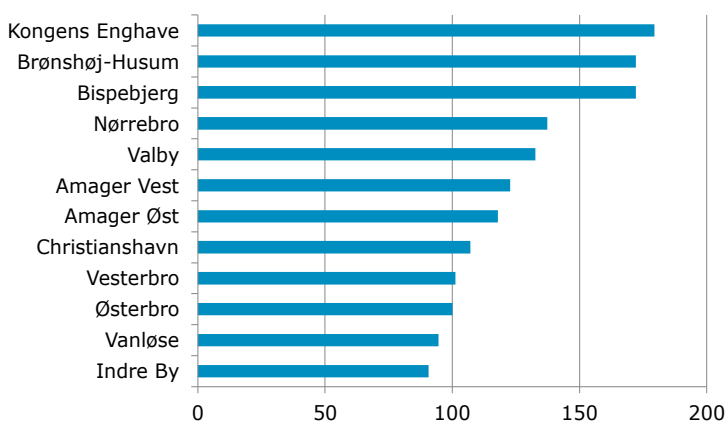
mange sociale særindsatser, blandt andet muliggjort af Udviklingspartnerskabsaftale 2013–15, kan videreføres i 2016–2018.

1.1 SEGREGERINGSUDFORDRINGER MELLEML DE KØBENHAVNSKE BYOMRÅDER

København er en storby præget af stor diversitet og socioøkonomisk spredning blandt de københavnske bydele.

Daværende Økonomi- og Indenrigsministeriets socioøkonomiske indeks viser, at otte ud af tolv bydele ligger højere end landsgennemsnittet. Særligt tre bydele – Kongens Enghave, Tingbjerg-Husum og Bispebjerg – ligger med indeks <150 markant over landsgennemsnittet. Se figur 1.

Figur 1: Socioøkonomisk indeks for Københavns bydele, 2013

Indeksering: 100 = Landsgennemsnittet

Kilde: ØIM, 2014.

Den høje koncentration af socioøkonomiske udfordringer i disse udsatte bydele skyldes, blandt andet, en række strukturelle forhold, så som en høj andel af billige almene boliger, herunder boliger med boligsocial anvisning samt uhensigtsmæssige plan- og infrastrukturløsninger. Dette giver en koncentration af beboere med lav indkomst, lavt uddannelsesniveau og lav tilknytning til arbejdsmarkedet samt grobund for ghettodannelse, social eksklusion og ringe integration med de omkringliggende bydele.

For at sikre sammenhængskraften i byen arbejder Københavns Kommune målrettet for at løfte de udsatte bydele, så de bringes på niveau med resten af byen. Med vedtagelsen af Politik for Udsatte Byområder i 2012 blev seks udsatte byområder identificeret og skræddersyede udviklingsplaner udarbejdes og justeres løbende for

hvert område. Målet er at løfte områderne til københavnniveau inden 2020 og derved sikre sammenhængskraft på tværs af byens områder.

Udover indsatserne specifikt målrettet de særligt udsatte byområder har København også en række bydelsdækkende indsatser, som ligeledes adresserer udfordringerne i de udsatte bydele. Se afsnit 2.

De seks udsatte byområder ligger på socioøkonomisk indeks 120–170 og enkelte områder er dermed næsten dobbelt så udsatte som landsgennemsnittet. Hvert af de seks område kæmper med omfattende sociale udfordringer. Se oversigt 1.

Oversigt 1: Københavns seks udsatte byområder, data fra 2012–2014

Udsat byområde	Særligt udsatte sogne	socialt	Socio-økonomisk indeks	Omfanget af sociale udfordringer
Indre Vesterbro-Kgs. Enghave	Maria, Absalon, Solvang og Apostelkirken	Elias, Enghave, Sydhavn	120–180	27 pct. uden uddannelse 18 pct. uden for arbejdsmarkedet 12 pct. er ledige 5,4 p.m. stofmisbrugere 7,4 p.m. sindslidende
Tingbjerg-Husum	Husumvold, Tingbjerg		170	42 pct. uden uddannelse 28 pct. uden for arbejdsmarkedet 12 pct. ledige 4 p.m. er stofmisbrugere 5,6 p.m. er sindslidende
Bispebjerg	Ansgarskirken, Lundehus, Bispebjerg og Kapernum		170	28 pct. uden uddannelse 20 pct. uden for arbejdsmarkedet 11 pct. ledige 9,2 p.m. stofmisbrugere 3,1 p.m. sindslidende
Nørrebro	Kingo-Samuel, Aldersro, Blågårdens, Simeon-Sankt Johannes, Sankt Stefan		140	22 pct. uden uddannelse 18 pct. uden for arbejdsmarkedet 13 pct. ledige 4 p.m. stofmisbrugere 5,4 p.m. sindslidende
Valby-Vigerslev	Johannes, Vigerslev Margrethe	Døber, og	135	42 pct. uden uddannelse 28 pct. uden for arbejdsmarkedet 12 pct. er ledige 4,7 p.m. er stofmisbrugere
Amager-Sundby	Sundby, Højdevang Solvang	og	120–125	28 pct. uden uddannelse 20 pct. uden for arbejdsmarkedet 10 pct. er ledige

Note: Gennemsnit for København er 22,4 pct. uden uddannelse, 17 pct. uden for arbejdsmarkedet, 10 pct. ledige, 4,7 p.m. stofmisbrugere, 3,4 p.m. sindslidende.

Udviklingsplanerne for hvert område fokuserer både på at løse områdernes sociale og fysiske udfordringer samt at forløse de potentialer, som hvert område indeholder. En del af de udsatte byområder har attraktive geografiske beliggenheder tæt på by og natur (Tingbjerg-Husum, Indre Vesterbro-Kgs. Enghave, Amager-Sundby, Bispebjerg-Nordvest), enkelte huser dynamiske uddannelsesinstitutioner (Nørrebro og Amager-Sundby), mens andre kan koble sig på udviklingen af de nye stærke nabobydele, der vokser frem i Sydhavnen og Carlsbergområdet (Indre Vesterbro-Kgs. Enghave og Valby-Vigerslev).

1.2 DE MEST UDSATTE BYOMRÅDER I KØBENHAVN

Nedenfor fremhæves Indre Vesterbro/ Kgs. Enghave, Tingbjerg/ Husum, Bispebjerg og Nørrebro, da koncentrationen af sociale udfordringer er særligt høj i disse byområder.

1.2.1. INDRE VESTERBRO- KGS. ENGHAVE

Det udsatte byområde Indre Vesterbro- Kgs. Enghave er udfordret af meget forskelligartede sociale problematikker.

Først og fremmest adskiller området bag Københavns Hovedbanegård (primært Maria og Elias sogn) sig fra resten af byen ved, at det primært er udsatte borgere, som ikke bor i området, der skaber særlige sociale problemer. Det vurderes således, at ca. halvdelen af de udsatte, der er i gadebilledet på Indre Vesterbro, ikke er københavnere.

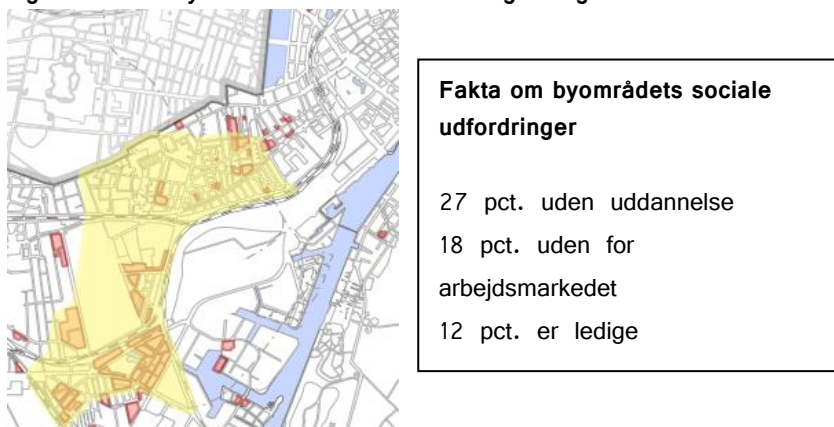
Området er i høj grad præget af synlig gade- og bordelprostitution, massiv og i øjenfaldende handel med stoffer og en koncentration af de allerdårligst fungerende stofmisbrugere, jf. afsnit 1.4.2 om misbrug og afsnit 1.4.3 om prostitution.

Københavns Kommune håndterer den koncentrerede stofscene på Indre Vesterbro ved løbende at udvikle specialiserede tilbud til målgruppen som eksempelvis Sundhedsrummet, opsøgende indsats til kaotiske misbrugere, Redens prostitutionsindsats samt en særlig intensiveret renholdindsats i området. København har desuden, som

den første kommune i Danmark, åbnet flere stofindtagelsesrum i området (Maria sogn).

Omfanget af kriminalitet i området er også større end i resten af København. Københavns Kommunes Tryghedsindeks² viser, at der i størstedelen af bydelen er et markant eller intensiveret indsatsbehov. Sammenlignet med resten af København er antallet af anmeldelser per 1.000 indbyggere højere på Vesterbro for de fleste kriminalitetstyper, særligt vold/trusler, tyveri, narkotika og chikane – og det er særligt koncentreret nær Hovedbanegården (Maria, Elias, Absalons og Enghave Sogn).

Figur 2. Udsat byområde Indre Vesterbro–Kgs. Enghave

Note: Gul markering indikerer udsat byområde
Rød markering viser alment boligområde.

Byområdets anden markante sociale problematik vedrører Kgs. Enghave (også kendt som Sydhavnen). Omkring områdets centrale plads, Mozarts Plads, er en meget høj koncentration af små, billige, almene boliger med social anvisningsret. (Absalon, Enghave, Solvang og Sydhavn sogn). Området er udfordret af mange familier med alvorlige sociale problemer, mange borgere med sindslidelse og stof- og alkoholmisbrug i det offentlige rum. Særligt er Mozarts Plads samlingssted for hjemløse og alkoholikere fra hele byen, hvilket gør at områdets familier ofte føler sig utrygge ved at opholde sig på pladsen.

² Tryghedsindekset er sammensat af to datakilder: Politiets opgørelser over anmeldelser samt en spørgeskemaundersøgelse blandt ca. 8000 borgere i København, som belyser borgernes udsathed for kriminalitet og vurdering af kriminalitetsproblemer i nabolaget. Københavns Tryghedsindeks er et instrument til at vurdere og prioritere den kriminalpræventive indsats i Københavns Kommune.

1.2.2 TINGBJERG-HUSUM

Byområdet har Københavns højeste koncentration af store almene bebyggelser.

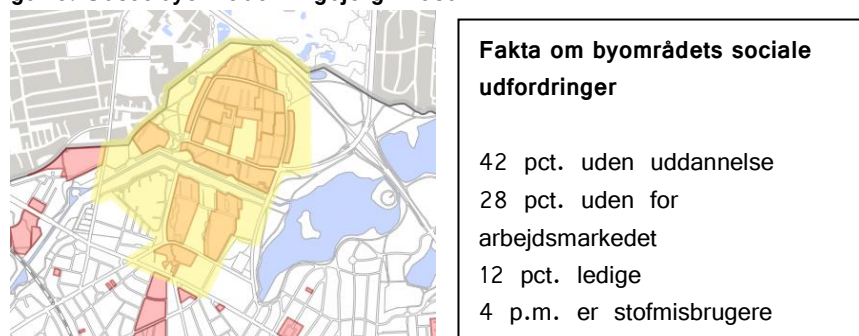
De største sociale udfordringer er relateret til lav uddannelse, lav indkomst, høj arbejdsløshed, kriminalitet og utryghed. Hver tredje beboer i den almene bebyggelse modtager en overførselsindkomst og andelen af beboere uden eller med kort uddannelse er dobbelt så høj som i resten af København.

Beboerne oplever særligt indbrud som et problem i nabolaget, hvilket understøttes af de høje anmeldelsestal for indbrud. Og ca. hver fjerde beboer i Tingbjerg-Husum føler sig utryk ved at færdes ude i aften-/nattetimerne.

Udfordringerne er geografisk ujævnt fordelt i bydelen. Enkelte sogne i Tingbjerg-Husum (Tingbjerg og Husumvolds sogn) udfordres af særligt høj ledighed på over 20 pct., samt en særligt af høj andel af kriminalitet og oplevet utryghed. De to sogne udgør tilsammen det udsatte boligområde Tingbjerg-Utterslevhuse.

Områdets øvrige sogne er i mindre grad udfordret, men ledigheden og andelen af beboere uden uddannelsen og beboere uden for arbejdsmarkedet er høj. Se figur 3.

Figur 3. Udsat byområde Tingbjerg-Husum

Note: Gul markering indikerer udsat byområde
Rød markering viser alment boligområde.

Københavns Kommune har friholdt området for boligsocial anvisning siden 2007, hvilket har haft en effekt på andelen af overførselsindkomstmodtagere. Men selvom området er inde i en positiv udvikling, er der fortsat store sociale udfordringer i området og derfor fortsat behov for at området modtager en intensiveret indsats målrettet områdets beboere.

1.2.3 BISPEBJERG

De sociale udfordringer i byområdet ligger markant over gennemsnittet for resten af byen. Næsten hver femte københavnere, som er i stofbehandling, bor i Bispebjerg. Københavns Kommune har derfor siden 2010 haft placeret sit tilbud om heroinbehandling i byområdet. Derudover er flere af kommunens særlige misbrugsindsatser målrettet dette område.

Udfordringerne er geografisk ujævnt fordelt i området. Dele af Bispebjerg udfordres af høj ledighed på over 20 pct., hvilket gør sig gældende omkring Bispeparken (Bispebjerg Sogn).

En række andre delområder har særlige sociale problemer som følge af en høj andel af lavtlønnede, borgere udenfor arbejdsmarkedet, borgere uden uddannelse samt en stor andel af almene boliger sammenlignet med resten af byområdet (Ansgarkirkens, Lundehus og Bispebjerg Sogn).

Endelig er området omkring Stærevej udfordret af en høj andel af personer med ingen eller lav uddannelse og meget lave indkomster (Kapernaums og Ansgar sogn).

Bispebjerg er også udfordret af en høj andel af almene boliger og relativt flere udsættelser end resten af København. I Bellahøj sogn ligger Bellahøj-husene jf. figur 4, der er en af de almene boligafdelinger, hvor kommunen på nuværende tidspunkt oplever en udskiftning i beboersammensætningen til flere børnerige ressourcesvage familier.

Figur 4. Udsat byområde Bispebjerg

Fakta om byområdets sociale udfordringer

- 28 pct. uden uddannelse
- 20 pct. uden for arbejdsmarkedet
- 11 pct. ledige
- 9,2 p.m. stofmisbrugere

Note: Gul markering indikerer udsat byområde
Rød markering viser alment boligområde.

1.2.4 NØRREBRO

På Nørrebro er både de boligmæssige og sociale udfordringer større end i resten af Københavns Kommune. Andelen af beboere med lav indkomst er markant højere end i resten af byen og beboerne på Nørrebro er mere udsatte for kriminalitet end københavnere generelt.

Udfordringerne er geografisk ujævnt fordelt i området. Dele af Nørrebro udfordres af høj ledighed på over 20 pct., hvilket gør sig særligt gældende på Indre Nørrebro (Blågårdens Sogn). Ydre Nørrebro er tilsvarende udfordret af høj ledighed og sociale problemer som følge af en høj andel af lavtlønnede, borgere udenfor arbejdsmarkedet, borgere uden uddannelse samt en stor andel af almene boliger sammenlignet med resten af byområdet (Kingo-Samuel, Skt. Stefan, Simeon-Skt. Johannes og Aldersro Sogn). Se figur 5.

På Ydre Nørrebro ligger det udsatte boligområde Mjølnerparken (Kingo-Samuel sogn) og den almene bebyggelse Aldersrogade (Aldersro sogn). Begge bebyggelser udfordres blandt andet af en høj ledighedsprocent, og derudover modtager knap halvdelen af alle beboere i Mjølnerparken en overførselsindkomst.

Figur 5. Udsat byområde Nørrebro

Fakta om byområdets sociale udfordringer

22 pct. uden uddannelse
18 pct. uden for arbejdsmarkedet
13 pct. ledige
4 p.m. stofmisbrugere

Note: Gul markering indikerer udsat byområde
Rød markering viser alment boligområde.

Endelig viser Københavns Kommunes Tryghedsindeks, at der på Indre Nørrebro er et markant eller intensiveret indsatsbehov særligt ved det særlig udsatte boligområde Blågården og ved Folkets Park (Blågårdens og Kingos Sogn), hvor kriminelle grupper tydelige i

gadebilledet. Derudover huser Folkets Park en stor andel af Københavns hjemløse, herunder udenlandske hjemløse.

1.3 STRUKTURELLE UDFORDRINGER PÅ BOLIGOMRÅDET

Københavns Kommune kæmper, udover en overrepræsentation og en høj kompleksitet i byens sociale udfordringer, med særlige strukturelle udfordringer på boligområdet.

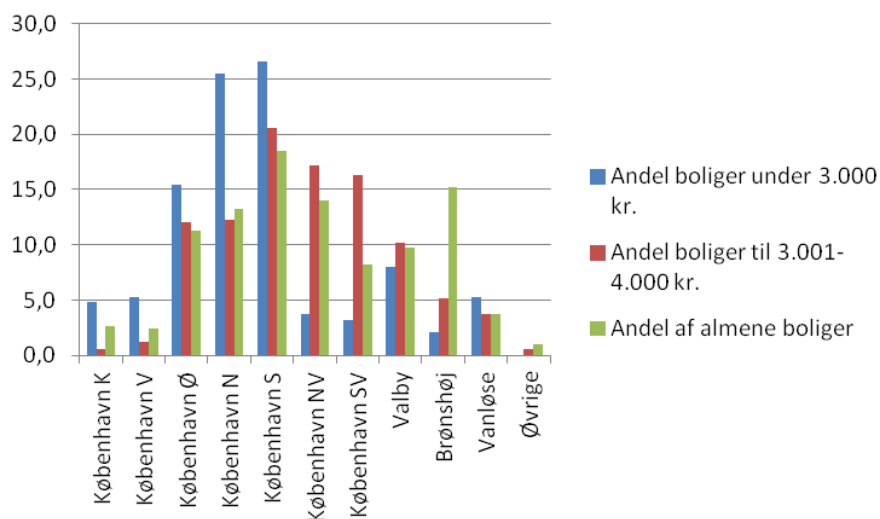
De almene boliger er koncentreret i få bydele i København, hvilket giver en skæv beboersammensætning i de almene bebyggelser. I 2014 modtog 30,3 % af beboerne i almene boliger overførselsindkomst. I resten af byen var andelen af borgere på overførselsindkomst 9,9 %.

1.3.1 FALD I ANTALLET AF BILLIGE BOLIGER

En ny strukturel udfordring er, at antallet af helt billige boliger i København falder drastisk. Enkelte byområder har stort set ikke længere almene boliger, som unge med kontanthjælp eller uddannelseshjælp kan betale. Andre områder, som fortsat har billige boliger, oplever en overrepræsentation af borgere med sociale problemer, fordi disse borgere koncentrerer, hvor de billige boliger er tilgængelige.

Nedenstående figur 6 viser fordelingen af de almene boliger generelt samt andelen af almene boliger, som den boligsociale anvisning har modtaget i 2014 med priser på under 4.000 kr.

Figur 6: Fordelingen af almene boliger i Københavns byområder

Figuren viser, at der f.eks. er en overrepræsentation af de allerbilligste almene boliger under 3000 kr. på Nørrebro, Amager og

Østerbro. De billige almene boliger til 3-4000 kr. er fortrinsvist beliggende på Amager, Bispebjerg, Kgs. Enghave, Nørrebro og Østerbro.

For flere af de billigste almene boliger er varslet huslejestigning grundet nødvendig renovering. Det har den konsekvens, at de billigste boliger og dermed de socialt udsatte borgere i stigende grad koncentrerer sig i stadig færre boligafdelinger og i de udsatte byområder.

Det faldende antal boliger, som de socialt udsatte borgere har råd til at bo i, betyder også længere ventetider på at få anvist en bolig af kommunen. Fx. må udsatte unge under 25 år i gennemsnit vente 10 måneder på en anvist bolig. Ventetiden betyder, at den sociale indsats må udstrækkes over længere tid, end i kommuner med et mere tilgængeligt boligmarked.

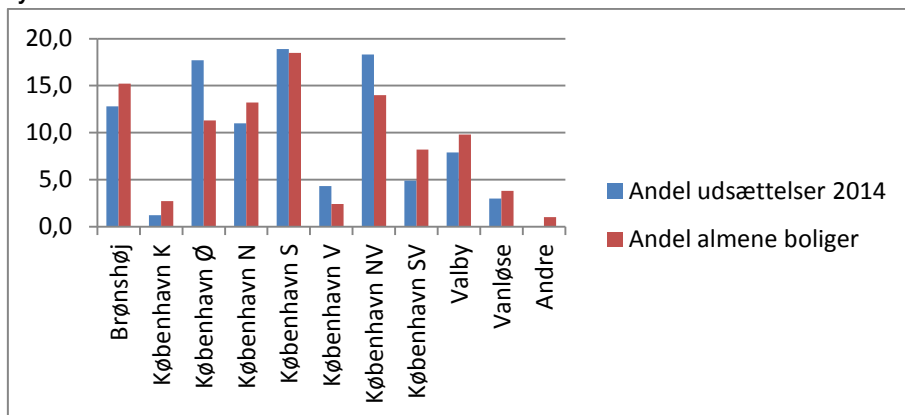
1.3.2 UDSÆTTELSE

Et andet stort socialt problem i Københavns Kommune, som er relateret til fattigdom og den boligstrukturelle udfordring, er udsættelser. Ca. 15 pct. af alle udsættelser i Danmark finder sted i København. På grund af kommunens forebyggelsesindsatser, lovændringer og tæt samarbejde med den almene sektor er det lykkedes at opnå et betydeligt fald i antallet af udsættelser fra 797 i 2010 til 475 i 2014. Imidlertid har kommunen, som nævnt, pga. de strukturelle udfordringer på boligområdet vanskeligt ved f.eks. at anvise udsættelsestruede til en anden og billigere bolig i tide forud for en truende udsættelse.

Udfordringen ved udsættelser er todelt. En udsættelse har både store personlige og økonomiske omkostninger for borgerne, samt store økonomiske konsekvenser for kommunen. For mange er udsættelsen første skridt mod hjemløshed. En del af de borgere, der udsættes, vil pga. de stigende boligpriser have vanskeligt ved at finde anden bolig i Københavns Kommune.

SFI har opgjort, at ca. 70 pct. af alle udsættelser finder sted i almene bebyggelser. Udsættelser vil derfor være overrepræsenteret i områder, hvor der er mange almene boliger. F.eks. skete 18,4 % af udsættelserne i København i 2014 i Bispebjerg, hvor 14 pct. af byens billige almene boliger er beliggende. Figur 7 viser andelen af almene boliger og andelen af udsættelser i Københavns byområder.

Figur 7: Andelen af udsættelser og almene boliger fordelt på Københavns byområder

2. SIKRING AF SOCIAL SAMMENHÆNGSKRAFT I KØBENHAVNS KOMMUNE

Den sociale opgave i København er unik i Danmark. København er en stor og mangfoldig by, der tiltrækker et væld af forskellige mennesker. Blandt andet tiltrækkes udsatte borgere, som søger anonymitet, fællesskab og koncentrationen af hjælpetilbud. Det bidrager til en høj koncentration af udsatte borgere med særlige sociale problemer i Københavns Kommune.

Københavns Kommune udfører den største sociale indsats i Danmark. Indsatsen består af en bred vifte af fagligheder og kompetencer, viden og erfaringer, medarbejdere og en lang række specialiserede tilbud til børn, unge og voksne med særlige behov. Indsatsen er målrettet borgere med behov for støtte til at leve et liv på egne præmisser.

Københavns Kommunes netop vedtagne socialstrategi går på tværs af målgrupperne på det sociale område og tager udgangspunkt i det levede liv, hvor den enkelte borger ofte vil være del af flere målgruppebetegnelser. Den sociale indsats skal således bidrage til, at København på tværs af de forskellige målgrupper, indsatser og tilbud får skabt et fælles fundament for den fremtidige udvikling af vores indsatser. Samtidig skal der sikres sammenhæng mellem de forskellige områder – mellem barn og voksen, mellem sindslidelse og misbrug, mellem udsatte børn og deres forældre.

København arbejder efter fire overordnede principper for hvordan kommunen skal støtte borgere med sociale problemer eller i at leve det liv, de gerne vil. Principperne er:

1. Høj kvalitet i indsatsen og god dialog med københavnere, så mødet mellem kommune og borger sker med afsæt i tillid, respekt og anerkendelse.
2. Fokus på forebyggelse og tidlig indsats, fordi problemerne ofte starter i det små, før de ender i en social deroute.
3. Aktivering af københavnernes ressourcer og netværk, så de i højere grad kan leve deres liv på egne præmisser.

4. Mere samskabelse med det omgivne samfund, eksempelvis virksomheder, uddannelsesinstitutioner, NGO'er og frivillige foreninger, som gerne vil gøre en forskel for de københavnere, der har det svært.

Oversigt 2: Ressourceprioritering på socialområdet i Københavns Kommune

I budget 2015 afsatte Københavns Kommune 1.4 mia. kr. til målgruppen børnefamilier med særlige behov, 746 mio. kr. til målgruppen borgere med sindslidelse og endelig 503,1 mio. kr. til målgruppen udsatte voksne.

Ressourcer til udsatte københavnere

Københavns Kommune afsatte i budget 2015 238 mio. kr. til misbrugsbehandling. Derudover er der bevilliget 137,7 mio. kr. til Sociale tilbud til hjemløse og misbrugere, 72,9 mio. kr. til herbergsområdet samt 40,0 mio. kr. til krisecentrene. Derudover blev der afsat 14,5 mio. kr. til administration.

Ressourcer til københavnske børnefamilier med særlige behov

Københavns Kommune afsatte i budget 2015 1.165,6 mio. kr. til foranstaltninger og tidlig indsats. Dette dækker blandt andet over anbringelser på døgn- og dagbehandlingsinstitutioner, anbringelse i familiepleje, udgifter til den forebyggende indsats, samt socialpædagogiske fripladser. Derudover blev der i 2015 bevilliget 36,8 mio. kr. til sikrede institutioner målrettet unge, der begår alvorlig kriminalitet samt 197 mio. kr. til administration.

Ressourcer til københavnere med sindslidelse

Københavns Kommune afsatte i budget 2015 516,1 mio. kr. til døgntilbud til borgere med sindslidelse, samt 33,9 mio. kr. til foranstaltninger til borgere med sindslidelse i og udenfor eget hjem, der blandt andet omfatter udgifter til støttekontaktpersonordning og socialpædagogisk støtte i egen bolig. Derudover er der bevilliget 21,7 mio. kr. til udgifter til færdigbehandlede patienter, 70,7 mio. kr. til dagtilbud til borgere med sindslidelse samt 103,6 mio. kr. til Administration.

I det følgende gives eksempler på indsatsområder, der skal modvirke de sociale problemer i Københavns Kommune, herunder hjemløshed, psykisk sygdom, misbrug, prostitution, ledighed, udsatte børn og unge, boligområdet samt tryghed og kriminalitet.

2.1. INDSATSER MÅLRETTET HJEMLØSHED

København har en markant overrepræsentation af sårbare borgere med behov for behandling, pleje, herbergsophold og rådgivning. Tallene taler deres tydelige sprog: Imellem en fjerdedel og en tredjedel af landets hjemløse opholder sig i København. Det er kommunens borgere, og det er pendlere, der søger ind til storbyen for en dag, en uge, en måned og opholder sig i på gaden, væresteder eller herberger.

Særligt udfordres København af, at:

- 28 pct., svarende til 1.628 af landets 5.820 hjemløse befinder sig i København.
- Store dele af byens hjemløse borgere har langt større udfordringer end boligmangel. Op mod 60 pct. af de hjemløse har komplekse problemstillinger så som misbrug og psykiske lidelser.
- Antallet af billige boliger er faldende., jf. afsnittet om boligproblematikker.
- Der er sket en stigning fra 150 unge hjemløse i 2009 til 225 i 2013.
- Efterspørgslen efter herbergspladser til unge stiger.
- Hjemløse dør ca. 20 år tidligere end andre socialt udsatte grupper.
- København rummer en særlig national problemstilling vedrørende udenlandske hjemløse, som ikke ses i samme grad i andre kommuner. Det anslås, at der i de københavnske parker er 2-300 overnattende migranter. Det vurderes, at der er sket en jævn stigning i antallet af overnattende migranter i parkerne over de sidste år.

Udover at have fokus på at afhjælpe eksisterende hjemløshed, har København indsætter rettet mod tilgangen til hjemløshed, hvilket er blevet aktualiseret af et stigende antal unge hjemløse de seneste år. Det er blandt andet ønsket at nedbringe antallet af hjemløse gennem et overordnet fokus på målgruppens sociale mobilitet, hvilket betyder at flere skal inkluderes i det almindelige samfundsliv med uddannelse, beskæftigelse og egen bolig. Det kræver blandt andet en styrket forebyggende og tidlig indsats til udsatte unge, som er i risiko for at blive hjemløse. Blandt andet skal unge med sociale problematikker støttes til en god og tryk tilværelse i egen bolig med muligheder for at gennemføre en uddannelse og at komme i beskæftigelse som andre unge.

For borgere, der allerede befinder sig i hjemløshed, er der fokus på at tilbyde en hurtig, helhedsorienteret og sammenhængende indsats, der kan understøtte, at den enkelte i videst muligt omfang udvikler eller genvinder sine kompetencer og muligheder for at få en bolig samt fastholde denne.

Følgende er eksempler på nogle af de tiltag Københavns Kommune allerede har sat i gang eller igangsætter i løbet af 2015.

Ungeprojektet

I 2015 igangsatte Københavns Kommune et ungeprojekt, der skal styrke den helhedsorienterede indsats til udsatte unge mellem 17 og 24 år, med særligt fokus på forebyggende og tidlig indsats i forhold til hjemløshed. Det overordnede formål med projektet er, at unge hjemløse eller unge i risiko for at ende i hjemløshed gennem en helhedsorienteret indsats på tværs af kommunens tilbud støttes til en tilværelse i egen bolig og uddannelse eller beskæftigelse. Budgettet er årligt ca. 6 mio. kr.

Deleboliger til unge

Behovet for billige boliger som bl.a. unge på kontanthjælp kan betale, er forsat stigende. Derfor har Københavns Kommune igangsat et projekt, hvor udsatte unge visiteres til en delebolig med helhedsorienteret støtte, der skal hjælpe dem med at komme i beskæftigelse eller uddannelse. Det betyder, at flere unge kan anvises til samme bolig, hvor de får hvert sit værelse, men deler køkken og bad. Det årlige budget er ca. 3,5 mio. kr.

Herbergspladser til unge

Københavns Kommune udvider antallet af herbergspladser forbeholdt unge hjemløse fra 47 til 77 i løbet af 2015. De 30 nye pladser har fokus på at afskærme de unge fra det traditionelle hjemløsemiljø og at yde den unge hjælp til at komme videre til et liv i egen bolig. Budgettet er årligt 8 mio.kr.

Botøtte i forbindelse med indflytning i egen bolig

Københavns Kommune tilbyder hjemløse københavnere individuel bostøtte efter de evidensbaserede metoder CTI og ACT i forbindelse med hjemløse borgeres overgang til egen bolig. Evaluering af indsatserne viser, at mere end ni ud af ti borgere fastholder deres bolig ét år efter indflytningen. Det årlige budget til bostøtte og boligrådgivning er ca. 17 mio. kr.

Transitprogram målrettet udenlandske hjemløse

Københavns Kommune igangsatte primo 2015 et transitprogram sammen med en række frivillige organisationer på hjemløseområdet. Indsatserne i programmet omfatter kontaktskabende indsatser og rådgivningstilbud, herunder hjælp til hjemrejse, samt sundheds- og overnatningstilbud til udenlandske hjemløse. Transitprogrammet skal give udsatte hjemløse migranter et mere værdigt liv, herunder helt basale fornødenheder, og en forstærket indsats til hjælp til hjemrejse for udenlandske hjemløse med lovligt ophold her i landet. Budgettet til Transitprogrammet 2015 er 3,5 mio. kr.

2.2 INDSATSER MÅLRETTET BORGERE MED SINDSLIDELSE

Københavns Kommune har en overrepræsentation af borgere med sindslidelser herunder svære og komplekse psykiske lidelser kombineret med misbrug og hjemløshed (dobbeltdiagnoser).

København Kommune oplever blandt andet følgende udfordringer på området:

- I 2012 var der i alt 30.732 patienter i voksenpsykiatrien i Region Hovedstaden.
- Hvert år behandles i gennemsnit 23 københavnere pr. 1000 borgere i psykiatrien (2013).
- I perioden 2009-2013 har der været en stigning i antallet af københavnere, der modtager ambulante behandling, fra 14,9 pr. 1000 borgere til 16,2 pr. 1000 borgere. Stigningen skyldes bl.a. en vækst i antallet af borgere med ikke-psykotiske lidelser, som depression, angst og spiseforstyrrelser, der primært behandles ambulante.
- Derudover oplever kommunen, at der er flere borgere i eget hjem såvel som på gaden, der har en psykiatrisk lidelse, men som ikke er blevet udredt af psykiatrien. Dette kan blandt andet skyldes, at de har et misbrug – eventuelt som følge af deres psykiske lidelse – og dermed ikke formår at gennemgå en udredning i psykiatrien.

Særligt mærkes ovenstående udfordringer på Bispebjerg og Amager Hospital, hvor 20,5 pct. af besøgene på landets psykiatriske skadestuer fandt sted i 2014. Det er endvidere en stor udfordring for Københavns Kommune, at der i flere byområder i kommunen, eksempelvis Bispebjerg og Kgs. Enghave, er en

overrepræsentation af borgere med sindslidelser, dobbeltdiagnoser og særlige komplekse problemstillinger. Dette kræver betydelige sociale og sundhedsfaglige indsatser, som er lokalt forankret. Problemstillingen stiller blandt andet derfor skærpede krav til større koordinering af indsatsen (i samarbejde med Region Hovedstaden), flere specialiserede tilbud til målgruppen samt sikring af en vedvarende indsats for målgruppen. Det stiller krav til kommunens indsatser, at der er flere områder i byen, hvor der er en overrepræsentation af borgere med sindslidelser, dobbeltdiagnoser og komplekse problemstillinger, og kommunen har derfor fokus på en bedre koordinering af indsatsen, flere specialiserede tilbud og sikring af en vedvarende indsats for målgruppen.

For at løse ovenstående udfordringer er Københavns Kommune blandt andet i gang med en omstilling af tilbudsviften til borgere med sindslidelse, så de får mere støtte i eget hjem, og så der arbejdes ud fra et rehabiliterende og recoveryorienteret sigte. Københavns Kommune ønsker, at flere borgere med sindslidelser øger deres grad af selvhjulpethed, så de i højere grad kan mestre deres eget liv. Kommunen har fokus på, at den støtte, der gives til borgeren, understøtter borgerens recoveryproces, dvs. borgerens personlige proces for at komme sig helt eller delvist over en sindslidelse. Omstillingen til mere støtte i eget hjem skal gå i hånd med en specialisering af botilbudsområdet, så kommunens botilbud i højere grad kan levere en intensiv og kvalificeret indsats for borgere med særlige behov.

Fælles for de nye metoder og indsatser, der er igangsat de senere år, er, at de understøtter målsætningen om, at københavnere med alvorlige sindslidelser skal kunne leve et så almindeligt, inkluderet og indholdsrigt liv som muligt. Det betyder, at københavnere med sindslidelse skal gives de bedst mulige rammer for at kunne have kontrol over så meget af deres hverdag som muligt.

Akuttibud til københavnere med akutte sindslidelser

Tilbuddet består en døgnbemandet akuttelefon og mulighed for, at borgere og pårørende kan komme ind fra gaden og få støtte/rådgivning eller overnatte i akuttibuddet. Tilbuddet hjælper borgerne til et så normalt og selvstændigt liv som muligt, herunder, at de så vidt muligt kan bo og føle sig trygge i egen bolig frem for et botilbud. Effekten af projektet er en fastholdelse af flere borgere med sindslidelser i eget hjem. Der anvendes ca. 11,5 mio. kr. på tilbuddet i perioden 2015-2017.

ACT-bostøtte til borgere med dobbeltdiagnose

Afprøvning af Assertive Community Treatment (ACT-bostøtte) metoden til borgere med misbrug og sindslidelse i egen bolig. ACT er en intensiv, helhedsorienteret og tværfaglig indsats for borgere med komplekse problemstillinger. Indsatsen er tilrettelagt således, at borgeren har færrest mulige kontakter på tværs af afdelinger og sektorer. Effekten af indsatsen er, at borgerne kan indgå i ordinær beskæftigelse, uddannelse eller aktiviteter, der knytter sig til hertil. Det årlige budget er 4 mio. kr. i perioden 2014–2016.

Støtte- og kontaktpersoner til ensomme sindslidende

Formålet er at skabe kontakt til den eksisterende gruppe af de mest isolerede sindslidende, der bor i egen bolig, men som ikke har konstruktiv kontakt med det omkringliggende samfund. Effekten er, at isolationen for den enkelte borger brydes.

2.3.1 INDSATSER MÅLRETTET MISBRUGERE

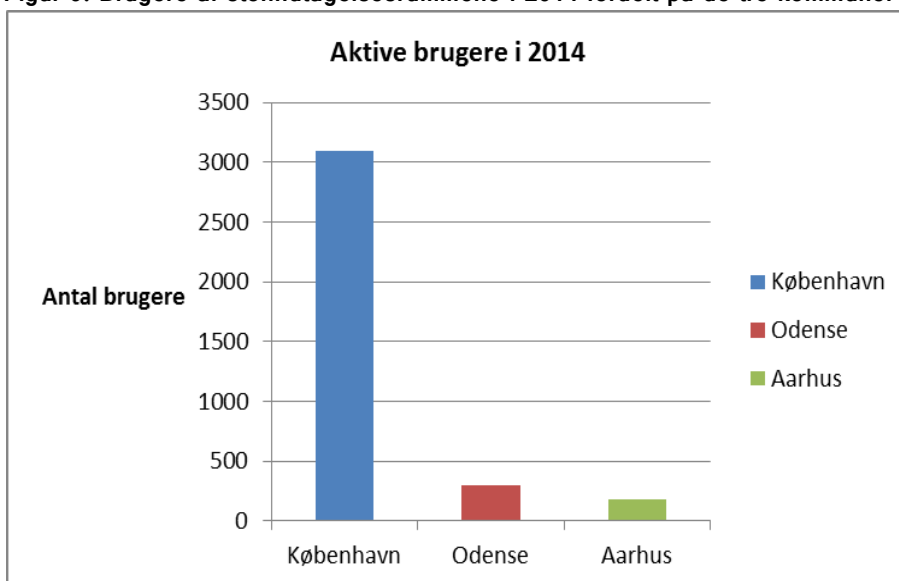
København har som storby en tiltrækningskraft på udsatte mennesker, som søger anonymitet, fællesskab og koncentrationen af hjælpetilbud. Det giver en høj koncentration af udsatte borgere, hvoraf mange har et stofmisbrug. Denne tiltrækning giver landets største koncentration af sociale udfordringer, som kan relateres til stofmisbrug. Helt særligt for Danmark har København en stor såkaldt ”åben stofscene” på Indre Vesterbro. Denne gruppe af meget udsatte og kaotiske stofmisbrugere giver særlige udfordringer for de kommunale hjælpesystemer. Helt konkret betyder det, at:

- der skønsmæssigt er omkring 7–8.000 stofafhængige i København, svarende til 21–24 % af landets stofmisbrugere
- der er omkring 1.800 stofmisbrugere årligt i behandling, svarende til ca. 1/3 af det samlede antal stofmisbrugere i behandling i Danmark
- der er et markant antal af de allerdårligst fungerende stofmisbrugere (både københavnere og ikke københavnere) i kraft af det særlige stofmisbrugsmiljø, som er i byen; se statistikken for stofindtagelsesrum i figur 9
- at der store problemer med at håndtere de enkelte udsattes problemer på grund af de komplikationer, der kommer af, at mange hjemløse og stof- og alkoholmisbrugere ofte også har psykisk lidelser.

Københavns Kommune har – som nævnt – en overhyppighed af stofmisbrugere, stofmisbrugere i behandling og hvad det indebærer af afledte opgaver og udgifter til behandling, sociale sager, børnesager med mere. Særlige udfordringer er der med de meget udsatte stofmisbrugere, som ikke søger behandling og som derfor må mødes med utraditionelle metoder og særlige indsatser. Det har i de foregående år været udvikling og finansiering af indsatser som opsøgende Sundhedsteam, Sundhedsrum og opsøgende medarbejdere. København har desuden oprettet tre stofindtagelsesrum og et fjerde er på vej. Samlet er der i de seneste fem etableret nye fastfinansierede tilbud vedr. stofmisbrugere ca. 36 mio. kr.

Udviklingen af stofindtagelsesrum og brugen heraf har i øvrigt synliggjort, hvor stort presset er på København i forhold til det øvrige land, her konkretiseret ved de to øvrige kommuner, der har oprettet stofindtagelsesrum. Op imod halvdelen af brugerne i stofindtagelsesrummene i København er ikke-københvanere.

Figur 9: Brugere af stofindtagelsesrummene i 2014 fordelt på de tre kommuner³

Kilde: Sundhedsministeriets evaluering af stofindtagelsesrummene, 2015

Stofindtagelsesrummene giver borgere med et misbrug værdighed og et sundere liv og mindsker de sociale konflikter med naboer og lokalområde. Udover de umiddelbare effekter giver stofindtagelsesrummene også nogle afledte muligheder for at skabe kontakt til stofmisbrugerne. Det betyder øgede muligheder for at

³ Data om aktive brugere i 2014 er ikke er tilgængelige for stofindtagelsesrummet ”Fixelancen” i København.

hjælpe borgere i behandling og til andre sociale og sundhedsmæssige ydelser. Det giver mulighed for en udvidet støtte til borgerne. Ca. halvdelen af al kapaciteten i stofindtagelsesrummene bliver brugt af ikke-københavnere.

Københavns Kommunes Socialudvalg har i juni 2015 vedtaget en ambitiøs omstillingsplan for behandlingen af alkohol- og stofmisbrug. Planen er udviklet på baggrund af en omfattende inddragelse af brugere, interessenter og medarbejdere. Planen adresserer, at alt for mange borgere med et misbrug ikke modtager behandling.

Omstillingsplanen har fokus på:

- Fremskudt behandling til borgere, som ikke evner selv at søge behandling som fx misbrugende borgere på socialpsykiatriske bosteder. Kommunen kommer til borgeren og nedbryder den kendte ”falde mellem to stole-problematik”.
- Straksbehandling og rådgivning som gør det nemt og ubureaukratisk at komme i behandling eller i anonym rådgivning. Netop anonym rådgivning vil gøre det mere attraktivt at søge hjælp for mange borgere, som kan være bekymrede for registrering for misbrug. Den lette vej til rådgivning og behandling forventes også at tiltrække borgere til hjælpen inden der er gået 5-10 og 15 år med misbrug, som tilfældet er nu.
- Integration af behandlingen af alkohol- og stofmisbrugsbehandling giver mulighed for robuste enheder – og dermed effektivisering – men gør også behandlingstilbuddene bedre for de mange.
- Øget brug af frit valg for borgeren, hvorved de vil opleve øget mening og sammenhæng i deres behandling, hvilket har været en udfordring før, hvor de kunne opleve tilbuddet mere fragmenteret.
- Større og robuste enheder og andre effektiviseringer, der kan finansiere udviklingen af nye tiltag.

Prostitution

Københavns Kommune har en relativ overrepræsentation af prostituerede ift. andre danske byer. Særligt udfordres København af en særlig problematik omkring gadeprostitution.

- Ifølge SFI (2011) søger de gadeprostituerede i Danmark langt overvejende deres kunder på Vesterbro i København og i yderst beskedent omfang i Odense og Århus.
- I ”Redegørelse om prostitution i København” har Kompetencecenter Prostitution observeret 147 massageklinikker i København fordelt over City, Nordvest, Nørrebro, Amager, Valby, Vanløse, Brønshøj, Husum, Vesterbro og Østerbro. Vesterbro og Nørrebro tegner sig tilsammen for 44 procent af byens klinikker.

I ”Redegørelse om prostitution i København” fra 2008 vurderede Socialforvaltningen, at der ikke var mindre end 2.130 prostituerede i København. Samlet vurderede Socialforvaltningen, at tallet er højere. Det blev skønnet, at over 50 % af kvinderne i prostitution i København er fra udlandet”, og at de thailandske kvinder udgør halvdelen af de udenlandske kvinder i prostitution i København, dvs. 25 % af alle prostituerede i København. SFI vurderede i deres optælling af prostitution i Danmark fra 2011, at der var ca. 3.500 prostituerede på landsplan (fordelt på klinik-, gade- og escortprostitution). Tallene fra de to undersøgelser kan være svære at sammenligne, men kan tjene til at give et indtryk af, at koncentrationen er høj i København.

Gruppen af prostituerede er meget sammensat og prostitutionstyperne varierer tilsvarende. En del af de prostituerede kommer i kommunale tilbud eller ved forskellige NGO’er. En anden del af de prostituerede har ikke kontakt til hverken det sociale system eller NGO’er.

Exit Prostitution

Københavns Kommune deltager i øjeblikket i projektet Exit Prostitution, hvor Københavns Kommune tilbyder prostituerede hjælp med enten at forlade prostitution eller at forbedre deres livssituation. Det sker ved, i samarbejde med borgeren, at klarlægge og arbejde målrettet med borgerens problematikker for til sidst at sikre en overlevering til normalsystemet og/eller borgerens eget netværk.

2.4. INDSATSER MÅLRETTET BORGERE LANGT FRA ARBEJDSMARKEDET

Københavns Kommune udfordres af et højt antal personer, som har været langt fra arbejdsmarkedet i længere tid. Særligt udfordres kommunen af:

- Knap 16 pct. af landets langtidsledige (ledighed over 12 mdr.) er bosat i København.
- En stor gruppe af kommunens aktivitetsparate borgere har andre problemer end ledighed – enten sociale problemer, som misbrug, sindslidelse eller hjemløshed eller har en fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse.
- Ca. 3500 borgere kræver en tværfaglig indsats på grund af sociale såvel som beskæftigelsesmæssige problemer.
- Andelen af langtidsledige og aktivitetsparate borgere er koncentreret i de udsatte byområder. Særligt Bispebjerg og Nørrebro har en høj andel, hvilket giver særlige sociale udfordringer for disse områder.

Det høje antal borgere med andre problemer ud over ledighed kræver en særlig tværfaglig tilgang og indsatsvifte. Københavns Kommunes beskæftigelsesindsatser målrettet disse grupper er derfor baseret på tværfaglige samarbejder mellem Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen, Sundheds- og Omsorgsforvaltningen og Socialforvaltningen. Dette skal sikre, at alle indsatser for denne gruppe af borgere tænkes ud fra et helhedsprincip. En af de særlige indsatser i København er nedsættelse af en specialenhed, der har til hovedopgave at sikre et velfungerende samarbejde. Københavns Kommune har desuden opstartet et pilotprojekt, hvor Socialforvaltningen overtager jobsamtalen fra jobcentret til fællesborgere i for særligt udsatte borgere med det formål at sikre stabile forløb og fokus på progression. Københavns Kommune har fået tilladelse til projektet gennem udfordringsretten.

Da koncentrationen af langtidsledige er særligt høj i de udsatte boligområder har kommunen oprettet fremskudte beskæftigelsesindsatser, fritidsjobsindsatser og beskæftigelsesprojekter som Green Teams, der skal bygge bro til kommunens ordinære job- og beskæftigelsescentre.

2.5. INDSATSER MÅLRETTET UDSATTE BØRNEFAMILIER OG UDSATTE UNGE

Københavns Kommune oplever generelt storbyproblematikker i forhold til udsatte borgere, hvilket også afspejler sig på området for udsatte børn, unge og familier:

Hvert år giver Socialforvaltningen særlig støtte efter Serviceloven til 5.500, unge og deres familier – pga. en funktionsnedsættelse hos barnet/den unge eller pga. sociale problemer i familien.

- Ca. 1.500 børn og unge er anbragt uden for hjemmet i kortere eller længere tid.
- Ca. 3.000 børn og unge modtager forskellige former for forebyggende indsatser for at øge deres trivsel og udvikling.
- Flere børn, unge og familier benytter sig af Københavns kommunes åbne og anonyme tilbud.
- Fattigdom er en af flere markører for social udsathed, og i København lever 5.000 børn og unge i fattigdom.

Københavns Kommune er optaget af at give alle københavnske børn og unge den bedste start på livet og give alle lige muligheder for at opnå den højeste livskvalitet i eget liv. Den bedste forudsætning for at få løftet livskvaliteten for den enkelte borger er ved at hjælpe denne til en uddannelse og til senere at komme i beskæftigelse, samt at holde de unge fra at begå kriminalitet.

Socialforvaltningen har som mål, at *flere københavnske skoleelever klarer sig bedre* og at *færre københavnske unge begår kriminalitet*.

Det første skridt mod at få en uddannelse er at møde op i skolen. Socialforvaltningen har derfor opgjort, at 10,9 pct. af udsatte børn og unge og børn og unge med handicap i dag har et bekymrende og ulovligt skolefravær. Det er målet at bringe dette fravær ned, og derigennem understøtte at flere skoleelever klarer sig bedre.

Socialforvaltningen arbejder på at holde de unge ude af kriminalitet, så de har de bedste muligheder for at komme i beskæftigelse senere i livet. Med en uddannelse og uden en plettet straffeattest, står de unge stærkere, når de skal ud og møde jobmarkedet.

Ungdomskriminaliteten i København er i dag (målt som sigtede 10-23 årige) på 2,6 pct. i Københavns Kommune.

For at understøtte udviklingen blandt udsatte børn og unge i forhold til bl.a. uddannelse og kriminalitet satser Københavns Kommune strategisk på tidlig og forebyggende indsatser. Effekten af de tidlige, opsøgende og forebyggende indsatser er – i fællesskab med borgerne – at undgå fremtidige tunge sociale sager. Eksempler på tidlige, opsøgende og forebyggende indsatser i Københavns Kommune er:

Tæt på familien

En større faglig omstilling af arbejdet på ungeområdet med fokus på helhedsorienterede løsninger for øget samarbejde med de unge, deres familier og netværk. Årligt budget: 7,2 mio. kr.

Familierådgivningen

Åbne og anonyme rådgivningstilbud til børn, unge og forældre i alle bydele rettet mod de 0-12 årige og deres forældre. Der tilbydes rådgivning til alle forældre der har problemer med forældrerollen, eller til forældre der er bekymret for deres barns trivsel eller udvikling.

Årligt budget: 11,2 mio.kr.

Ungerådgivningen

Åbne og anonyme rådgivningstilbud til børn og unge i alle bydele i alderen 12-18 år eller forældre. Der tilbydes rådgivning til unge med problemer eller forældre der har brug for at tackle situationer/konflikter i og udenfor familien.

Årligt budget: 13,5 mio.kr.

Socialrådgivere i daginstitutionerne

Der er tilknyttet socialrådgivere til de mest udsatte daginstitutioner. Socialrådgiverne arbejder tæt sammen med institutionernes pædagogiske personale og ledelse om tidlig opsporing af børn med trivselsproblemer eller ikke alderssvarende udvikling.

Årligt budget: 6 mio.kr.

Socialrådgivere på alle folkeskoler

Der er tilknyttet socialrådgivere til samtlige folkeskoler. Socialrådgiverne arbejder tæt sammen med personalet om tidlig opsporing af børn og unge med trivselsproblemer eller ikke alderssvarende udvikling. Det årlige budget er ca. 12 mio.kr.

Gadeplansarbejde

Lokalt forankret gadeplansindsats, der arbejder bl.a. med uroskabende og kriminalitetstruede unge i alderen 12–25 år og børn og unge med andre problematikker. Det er en helhedsorienteret indsats, som beskæftiger sig med unges udfordringer, typisk indenfor familie, skolegang, beskæftigelse, kriminalitet og misbrug. Det årlige budget er ca.13,5 mio.kr.

Hvis der er børn, unge eller familier der har behov for en større indsats, arbejdes der sammen med den enkelte, ud fra en helhedsorienteret tilgang, om at løse de udfordringer der eksisterer. I første omgang forsøger Københavns Kommune at støtte op om de ressourcer, der er hos borgeren, i familien eller i netværket. Men i sidste ende kan det være, at en anbringelse af barnet eller den unge i en plejefamilie eller på en institution, er bedst. På de københavnske anbringelsessteder arbejdes der ud fra evidensbaserede metoder.

2.6. KØBENHAVNS KOMMUNES BOLIGPOLITIK

Hovedstaden vokser kraftigt disse år, og i årene frem mod 2025 vil der komme 100.000 nye københavnere. Samtidigt præges ejendomsmarkedet af høje og stigende boligpriser, hvilket betyder, at nogle grupper har svært ved at finde en bolig, som matcher behovet. København har en ambition om fortsat at være en by med blandede og mangfoldige boligområder, hvor der er boliger til alle, og hvor udviklingen i byen kommer alle til gode. Redskaberne til at opnå dette er særligt planlægning for varierede ejerformer og boligtyper, samt en særlig indsats for at løfte de udsatte byområder.

2.6.1. SKRING AF SOCIAL BALANCE OG ET MANGFOLDIGT BOLIGUDBUD

Københavns Kommune bruger boligpolitikken som et aktivt redskab til at sikre social balance og et mangfoldigt boligudbud.

Blandede ejerformer

Københavns Kommune ønsker at styrke den sociale sammenhængskraft ved at sikre, at folk bor blandet i byen. Hver bydel skal have forskellige boligtyper, ejerformer og boliger i forskellige prisniveauer, som matcher forskellige menneskers ønsker og behov, så ressourcestærke og -svage borgere kan bo i samme kvarter.

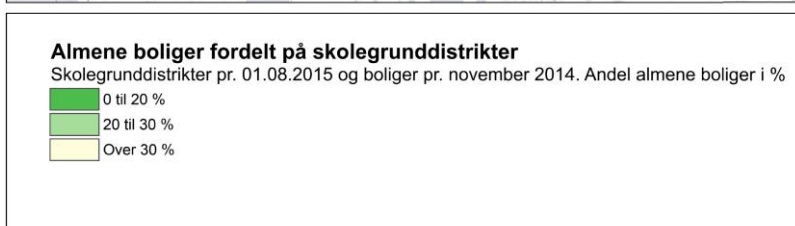
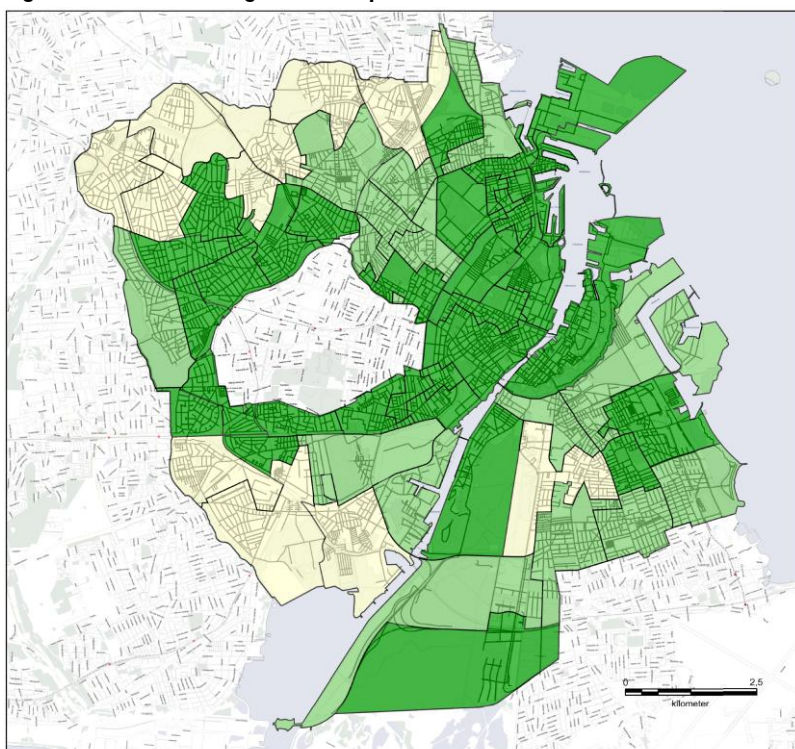
Byens almene boliger udgør i dag 20 pct. af boligmassen og opfylder et boligbehov for mange almindelige lønmodtagere, og løfter samtidig en vigtig boligsocial opgave, idet kommunen kan anvise boligerne til socialt udsatte borgere. For at fastholde den fordeling bygges der 9.000 almene boliger i København frem mod 2027.

Jævn fordeling af almene boliger øger social balance

Københavns Kommune har længe haft som mål at få en mere jævn fordeling af almene boliger i de forskellige bydele. Almene boligområder i København består overvejende af gode boliger med velfungerende naboskaber, men nogle byområder er præget af en række sociale udfordringer, beskrevet i afsnit 1.1. Københavns Borgerrepræsentation har tilsluttet sig målsætningen om, at alle byområder skal have en bred beboersammensætning samt at alle folkeskoler skal have et opland, der giver en balanceret og velfungerende elevsammensætning.

Se figur 10 for den eksisterende andel almene boliger i Københavns skoledistrikter.

Figur 10: Almene boliger fordelt på Københavns skoledistrikter

Med de nye regler kan kommunen stille krav om 25 pct. almene boliger i lokalplaner for nye boligområder og give støtte til grundkøb til almene boliger i de dyrere dele af byen, hvor det ellers ikke har været muligt at opføre almene boliger pga. høje grundpriser. Reglerne omfatter både almene familie-, ungdoms-, ældre- og plejeboliger. Det betyder, at der kan opføres almene boliger i de nye byudviklingsområder men også på mindre byggegrunde rundt omkring i den eksisterende by, eksempelvis på Østerbro og i Indre By, hvis grundejer er indstillet på at sælge til et alment boligselskab. Disse nye redskaber vil, i dialog med de almene boligselskaber og private grundejere, blive anvendt i København for at understøtte målet om en socialt sammenhængende by.

Mulighed for flere mindre og billigere boliger

Københavns Kommune har fokus på, at byen udvikler sig til gavn for alle befolkningsgrupper, herunder socialt udsatte. Borgere med lav

betalingsevne, herunder unge, udsatte borgere og borgere med handicap efterspørger billigere boliger. På grund af de mange unge og enlige i København er der ligeledes en stigende efterspørgsel på mindre boliger. For at imødekomme behovene for mindre og billigere boliger gives der med Kommuneplan 2015 mulighed for, at op til 25 pct. af etagearealet i nyt boligbyggeri kan fritages fra beregning af den gennemsnitlige boligstørrelse og eventuelt etableres som mindre boliger til københavnere, der ikke ønsker eller har råd til de større boliger.

Behov for særligt billige boliger til visse målgrupper

Der er også behov for gode boliger til borgere med særlige sociale problemer. Med Kommuneplan 2015 forbedrer Københavns Kommune mulighederne for at bygge små og billige boliger til grupper med særlige behov. For at sikre meget billige boliger, der er egnet til boligsocial anvisning, er der i den politiske Hovedaftale 2015–2018 mellem Københavns Kommune og de almene boligorganisationer, som et centralt mål, sat fokus på at reducere huslejestigninger. Der er endvidere indgået aftale om at etablere 10 pct. mindre boliger til en husleje under 3.200 kr. i nye almene boligafdelinger i Københavns byudviklingsområder.

Mangfoldige nye boligkvarterer og stor variation i boligtyper

Især i de nye byudviklingsområder i København er der blevet bygget en relativt homogen og forholdsvis dyr boligmasse. Det er visionen, at også de nye byudviklingsområder skal være mangfoldige og have boligtilbud til mange forskellige mennesker. Derfor vil der fremover i disse områder blive stillet et særligt krav om, at 15 pct. af etagearealet til boliger etableres som mindre boliger på 50 – 70 m².

Løft af udsatte byområder

For at løfte de udsatte byområder arbejder Københavns Kommune med en kombination af strategiske byudviklingsredskaber og langsigtede sociale indsatser. Nye byudviklingsområder grænser flere steder op til de udsatte byområder, og der arbejdes på, at de private og offentlige investeringer i de forskellige områder kommer hinanden til gavn, og løfter det samlede byområde. Kommunen arbejder desuden strategisk på at ændre de grundlæggende fysiske strukturer i de udsatte byområder og ser således på mulighederne for at skabe mere blandede ejerformer og boligtyper, bedre forbindelser og koblinger til den omkringliggende by, nedrivning for at give plads til nye attraktioner, butikker, erhverv mv.

Arbejdet med udviklingen af de udsatte byområder indgår i en lang række byudviklingsindsatser i form af områdefornyelser, udviklingsplaner, gårdsaneringer og boligsociale helhedsplaner, som kommunen udfører i samarbejde med de almene boligorganisationer og andre relevante aktører. Det er målet, at københavnernes vil bosætte sig og færdes mere på tværs af byen, samt at forskellene mellem områderne udviskes, i takt med at de udsatte områder løftes.

2.7 KØBENHAVNS KOMMUNES KRIMINALPRÆVENTIVE OG TRYGHEDSSKABENDE INDSATSER

København har, sammenlignet med landets øvrige kommuner, helt særegne udfordringer ift. kriminalitetspræventive og tryghedsskabende indsatser.

I starten af 2013 var der en opblussen af konflikter i bandemiljøet, ligesom gaderøverier og tyverier fortsat er en udfordring i byen. Ungdomskriminaliteten er på trods af at være faldet de senere år, fortsat mere udbredt blandt unge i København end i de øvrige store byer i Danmark. Dette indikerer et fortsat behov for at arbejde strategisk og målrettet med aktiviteter i kommunen, der søger at forebygge og begrænse kriminalitet samt hindre yderligere forværring af kriminel adfærd.

Ligeledes er København præget af, at nogle byområder opleves som utrygge at bo og færdes i. I disse lokalområder er op mod hver tredje beboer utryg ved at færdes ude efter mørkets frembrud. Der er derfor behov for at sikre social og fysisk sammenhæng mellem udsatte lokalområder og resten af byen, så ingen områder bliver isoleret og opleves som utrygge. Samtidig er der stadig behov for at opretholde et stabilt tryghedsniveau i resten af byen.

Københavns Sikker By Program

Københavns Kommune har organiseret sin kriminalpræventive indsats i *Sikker By programmet*, der skal sikre strategisk koordinering og fælles mål for de mange aktiviteter, der bidrager til et tryggere København. Budgettet til Sikker By Programmet er i 2015 i alt 235 mio. kr.

Målene i Sikker By Programmet forfølges i tæt samarbejde mellem Københavns Kommune og Københavns Politi. Sikker By programmet

inddrager også boligselskaber, Staten, erhvervslivet, omkringliggende kommuner og borgerne i arbejdet med at øge trygheden og mindske kriminaliteten.

Sikker By programmet arbejder ud fra en fælles strategi med målsætninger for udviklingen i tryghed og kriminalitet på både kortere og længere sigt. Strategien er opdelt i indsatsområder med såvel kriminalpræventive som tryghedsskabende formål.

2.7.1. KRIMINALITETSFOREBYGGENDE INDSATSER

Det kriminalpræventive arbejde i Københavns Kommune foregår både på det primære, sekundære og tertiære niveau.

Primære indsatser – den brede forebyggelse, der skal forhindre, at børn og unge kommer ind på en kriminel løbebane

Den primære forebyggelse retter sig mod alle børn og unge i kommunen og sætter ind længe før barnet eventuelt udvikler risikoadfærd. Kommunens kernerdrift; skoler, daginstitutioner, fritidstilbud, sundhedspleje og sociale foranstaltninger mv. udgør ryggraden i den primære forebyggelse, hvor det handler om at fastholde børn og unge i en god udvikling. Det kan fx dreje sig om oplysningsaktiviteter i en folkeskoleklasse, der tager sociale normer og værdier op til diskussion eller skoleindsatser, som tilbyder særlig støtte til familier med begyndende risikoadfærd.

Eksempel på primær indsats i skolen

Alle folkeskoler og godt 100 daginstitutioner i København har en socialrådgiver tilknyttet. Skolesocialrådgiveren er med til at styrke den tidlige indsats, så tegn på dårlig trivsel opdages og håndteres tidligt muligt. Skolesocialrådgiverne fungerer som børnefamilieenhedens forpost og hjælper lærerne med at håndtere bekymringer tidligt. Socialrådgiverne kan også gennemføre mindre forløb med børn og deres familier uden at der oprettes en socialsag. Ordningen har på denne måde styrket brobygningen mellem skoler og socialcentre, hvilket har bidraget til en tidligere opsporing og indsats over for børn, der har begyndende tegn på risikoadfærd.

Eksempel på primær indsats målrettet børn og unges fritidsliv

Bydækkende fritidsjobformidling formidler fritidsjob til unge via klubber, væresteder, ungeindsatser og helhedsplaner. Medarbejderne modtager igennem Jobcenter Københavns Ungecenter fritidsjobtilbud fra både private og offentlige virksomheder og formidler tilbuddene til unge i deres netværk. Desuden støtter og motiverer de den enkelte unge til

at søge og fastholde et fritidsjob. Formålet med indsatsen er at give potentielt udsatte unge noget meningsfuldt at give sig til efter skole, erhvervs erfaring samt nye netværk og egen indtægt.

Sekundære indsats - specifik forebyggelse rettet mod kriminalitetstruede børn

Sekundære forebyggelsesaktiviteter retter sig mod at opspore og yde støtte til børn og unge, der udviser risikoadfærd og/eller begyndende faktisk kriminalitet. Risikoadfærd kan fx være, hvis et barn eller en ung er droppet ud af skolen eller ikke er påbegyndt en ungdomsuddannelse. Det kan også dreje sig om børn og unge, der udviser særligt aggressiv eller asocial adfærd eller færdes i kendte kriminelle miljøer.

Sekundære forebyggelsesaktiviteter kan blandt andet være at sikre skolegang for unge i risiko eller iværksætte opsøgende tiltag i kriminalitetstruede ungdomsmiljøer fx gadeplansarbejde eller mobile klubtilbud. Det sekundære niveau retter sig i høj grad mod at styrke kriminalitetstruede børn og unges egne ressourcer igennem indsats, der fokuserer på flere aspekter af deres liv.

Eksempel på en sekundær indsats målrettet unge på gadeplan

Københavnerteamet er en bydækkende gadeplansindsats, der kan sætte ind i områder med særlige, akutte behov. Målgruppen er børn og unge i alderen 9-25 år, som er kriminelle eller kriminalitetstruede, og som kan være en del af en uroskabende ungegruppering. Der arbejdes direkte med de unge med individuel støtte og rådgivning, relations- og kompetenceopbyggende aktiviteter samt brobygning til fx klubber, jobtilbud eller uddannelsesvejledere. Københavnerteamets formål er at skabe øget tryghed på gaden i København, mindske kriminaliteten og inkludere udsatte ungegrupper. Derudover arbejder teamet med at koordinere det akutte gadeplansberedskab i tilfælde af uro eller konflikt i et område.

Eksempel på en sekundær indsats målrettet unge uden skoletilbud

Second Chance er et skoletilbud for unge med længerevarende manglende skolekontakt, der er i risiko for at komme eller er i kontakt med kriminelle miljøer. Som en del af skoletilbuddet skal de unge aflægge folkeskolens afgangsprøve, opleve faglig succes og komme videre i uddannelsessystemet. De overordnede mål er, at de unge får motivationen til at lære tilbage, at de bliver uddannelsesparate og føler sig som en del af samfundet.

Tertiære indsatser – forebyggelse af tilbagefald til og /eller forværring af kriminalitet blandt kriminelle unge

Ofte kan kriminelle unge ikke løfte sig ud af kriminalitet ved egen hjælp. De er typisk væsentligt mere socialt udsatte end deres jævnaldrende. De har generelt ringe eller ingen tilknytning til uddannelsessystemet og arbejdsmarkedet, mange kommer fra en familiær baggrund med svære sociale problemer, og ofte har de misbrugsproblemer eller psykiatriske diagnoser. I Sikker By programmet har kommunen en række aktiviteter, der skal hjælpe disse unge til at bryde med det kriminelle miljø og ophøre med kriminalitet.

Indsatserne retter sig både mod unge under og over 18 år. Arbejdet med kriminelle, der er fyldt 18 år, er ikke en traditionel kommunal opgave. Karakteristisk for denne gruppe er, at de, selvom de er fyldt 18 år, ikke er følelses- og udviklingsmæssigt voksne. Disse unge voksne er ansvarlige for en stor andel af den grove og utryghedsskabende kriminalitet i København, hvorfor aktiviteter målrettet dem, er en forudsætning for at københavnernes kan føle sig trygge.

Eksempel på tertiær indsats for unge under 18 år

Spydspidsen er et tilbud til udsatte unge kriminelle, misbrugere og socialt udsatte mellem 15 og 18 år, der ikke er skoleparate og ønsker at komme ud på arbejdsmarkedet. Spydspidsen hjælper den unge til at opnå et praktikophold på en virksomhed og yder støtte igennem hele praktikforløbet. Praktikforløbet hjælper den unge til at opnå kompetencer til at kunne begå sig på arbejdsmarkedet og opnå afklaring af egne fremtidsønsker.

Eksempel på tertiær indsats for unge over 18 år

18+centrene er kommunale væresteder, hvor kriminelle og kriminalitetstruede unge introduceres for alternativer til et liv med kriminalitet. Dette sker gennem relations- og motivationsarbejde, rådgivning om uddannelse og bolig samt brobygning til kommunens almindelige rådgivningstilbud fx jobcentret.

2.7.2 TRYGHEDSKABENDE INDSATSER

Tryghedsundersøgelse 2015 viser, at kun 7 % af københavnernes føler sig utrygge, når de færdes i deres nabolag. Trygheden har været støt stigende i København siden 2009, hvor Københavns Kommune målte københavnernes tryghed første gang.

Men undersøgelsen viser også, at oplevelsen af tryghed er ulige fordelt. På Bispebjerg, Ydre Nørrebro og i Brønshøj-Husum føler ca. 10-13 % af beboerne sig utrygge, og i bl.a. Indre By og Christianshavn er trygheden faldet siden sidste år.

Københavns Kommune arbejder sammen med politiet, SSP og en række organisationer, om at forebygge kriminalitet og mindske utrygheden i København. Det er gennem den fælles indsats, København skaber et solidt fundament for en tryk hverdag for Københavnerne og beboerne i de udsatte byområder i særdeleshed. Hovedprincipperne i disse indsatser, beskrives nedenfor.

Tryghedspartnerskaber

Københavns Kommune gør meget for at øge trygheden. Særligt arbejdes der for at udligne den ulige fordeling af oplevet tryghed i København. Et af redskaberne er forpligtende partnerskaber. Københavns Kommune har et særligt fokus på de lokalområder, hvor der er ekstra behov for intensiverede, områdebaserede indsatser for at øge trygheden og reducere kriminaliteten. I de lokale partnerskaber inddrages borgerne og lokale aktører i udviklingen af et bestemt lokalområde. På nuværende tidspunkt har Københavns Kommune to lokale tryghedsskabende partnerskaber, hhv. Tingbjerg-Husum Partnerskab og Amager Partnerskab.

Derudover samarbejder kommunen med Københavns politi og en lang række aktører om initiativer, der forbedrer trygheden, blandt flere kan nævnes: Tryghedsvandring, borgermøder og samarbejde med restauratører om kampagner målrettet nattelivets gæster.

3. ERFARINGER FRA UDVIKLINGSPARTNERSKAB 2012– 2015

Økonomi- og Indenrigsministeriet indgik i 2012 et tre-årigt udviklingspartnerskab med Københavns Kommune. Med aftalen modtog Københavns Kommune et årligt tilskud på 100 mio. kr. til særlige indsatser over for sociale problemer i bestemte områder af kommunen, hvor der er en overrepræsentation af borgere med sociale udfordringer.

Partnerskabet fokuserer på ti udvalgte indsatsområder, der er forankret i Københavns Kommunes strategier og planer for hjemløse, kriminalitetsforebyggelse, misbrugsbekæmpelse, socialpsykiatri og udvikling af arbejdet med udsatte børn, unge og deres forældre. Se oversigt 3 for en status på indsatsområder for 2013 og 2014.

Københavns Kommune har haft positive erfaringer med deltagelsen i udviklingspartnerskabet, og de tildelte midler har haft betydning for byens udvikling. Kommunen har i løbet af partnerskabets periode oplevet en positiv udvikling på de fleste af de målepunkter, der blev opstillet for indsatsområderne. Seks ud af ti indsatsområder har siden 2012 matchet eller oversteget de mål, der blev fastsat ved partnerskabets indgåelse i 2012. Eksempelvis er målepunkt 4: *Andelen af hjemløse borgere med ACT-støtte, der fastholder anvist bolig efter et år* steget til 100 pct., hvilket er 10 pct. over det fastsatte mål. Et andet eksempel er målepunkt 3: *Andel fix i stofindtagelsesrum*, der ligeledes ligger over det fastsatte mål, da der i 2014 var over 15.000 fix pr. måned, og målet er 12.000 fix pr. måned.

For de øvrige indsatsområder er udviklingen stagneret eller har været negativ ift. baselinen. Udviklingen for enkelte af målepunkterne har dog været positiv i forhold til de opnåede resultater i 2013, men de fastsatte mål for 2014 er endnu ikke nået på alle områder. Eksempelvis ses en positiv udvikling for målepunkt 8: *Andelen af borgere på socialpsykiatriske bocentre, der flytter til mere selvstændige boformer*. Andelen er steget fra 6,8 pct. i 2013 til 7,2 pct. i 2014. Målsætningen for 2014 var dog 9,86 pct. Samme tendens gør sig gældende for målepunkt 2: *Andelen af 14-25-årige*

i Københavns Kommune, der sigtes for personfarlig eller alvorlig kriminalitet, skal fastholdes på niveau med eller nedbringes ift. gennemsnittet for de fire største kommuner. Her har man endnu ikke nået målsætningen, men der er tale om en positiv udvikling, da andelen af disse unge er faldet igennem de seneste tre år.

På baggrund af ovenstående kan følgende erfaringer fra det igangværende udviklingspartnerskaber fremhæves:

I) Længerevarende og tværfaglig bostøtte til hjemløse fungerer bedst
Københavns Kommune har med stor succes anvendt to bostøttemetoder, jf. målepunkt 4 og 5: *Andel hjemløse borgere med hhv. ACT- og CTI-støtte som fastholder anvist bolig efter et år.* Begge metoder tager udgangspunkt i en helhedsorienteret tilgang med borgeren i centrum, og de er med til at understøtte kommunens indsats over for hjemløse, hvor der er fokus på at etablere en permanent boligløsning med bostøtte så tidligt som muligt i en borgers indsatsforløb. En status for 2014 viser, at den tidsbegrænsede støtteform Crititcal Time Intervention (CTI) gør det muligt for 88 pct. af de tidligere hjemløse at fastholde sin bolig efter et år. Den længerevarende, tværfaglige støtteform Assertive Community Treatment (ACT) gør det derimod muligt for 100 pct. af de tidligere hjemløse at fastholde sin bolig efter et år, jf. målepunkt 4.

II) Der skal fortsat være fokus på behandlingen af stofmisbrugere
Målepunkt 6: *Andel, der udskrives fra stoffri behandling, der udskrives færdigbehandlede og stoffri* udgør 36 % af, hvilket er over målet for 2014 % på 35 %. Der er imidlertid sket et lille fald, da andelen var 37 % i 2013. Målepunkt 7: *Andel af udskrevet færdigbehandlede og stoffri, der falder tilbage i misbrug indenfor et år efter udskrivning* er fordoblet fra 12 pct. i 2013 til 25 pct. 2014. På grund af en ændret opgørelsespraksis er tallene ikke direkte sammenlignelige, men der er behov for at følge udviklingen på området tæt. Kommunen er desuden i gang med en omlægning af misbrugsområdet, der bl.a. skal sikre højere kvalitet i misbrugsbehandlingen og medvirke til, at flere københavnere bliver stoffri og at færre får et tilbagefald.

III) Mangel på billige boliger er en barriere for, at sindslidende kan flytte i egen bolig

Målepunkt 8: *Andelen af borgere på socialpsykiatriske bocentre, der flytter til mere selvstændige boformer* er faldet fra 9,2 pct. i 2012

til 7,2 pct. i 2014. Københavns Kommunes boligpolitiske fokus på etablering af flere små, billige boliger skal på sigt bidrage til at løse den strukturelle udfordring. Endvidere skal kommunens skærpede fokus på recovery bidrage til at hjælpe borgere med sindslidelse til at komme sig helt eller delvist og kunne mestre eget liv i egen bolig samt evt. beskæftigelse. Kommunen arbejder derfor på at give københavnere med sindslidelser de bedst mulige rammer for på sigt at kunne klare sig uden støtte fra kommunen.

IV) Stofindtagelsesrummene er til gavn for både brugere og beboere i deres lokalområde

Målepunkt 3: *Andel fix i stofindtagelsesrum* er steget fra 2013 til 2014, og der er nu over 15.000 antal fix om måneden, hvilket er væsentlig flere end det fastsatte mål for 2014 på 12.000 antal fix om måneden. Kommunen har siden åbningen af stofindtagelsesrummene haft positive erfaringer med dem. Rummene er til glæde for både stofmisbrugere og beboere på Vesterbro, da der efter åbningen er markant færre stofindtag i det offentlige rum samt en betydelig reduktion på minimum 70-80 pct. i stofrelateret affald, fx kanyler. Stofindtagelsesrummene giver desuden mulighed for at højne brugernes sundhedstilstand samt henvise og sætte brugerne i kontakt med andre tilbud på bl.a. sundheds- og socialområdet.

V) 95 pct. uddannelsesmålsætningen kræver forsat fokus for udsatte børn og unge

Målepunkt 10: *Andel 17-årige borgere, der modtager foranstaltning og som har fuldført 9. klasse* er steget marginalt til 84 pct. i 2014. Der vil forsat kræve et særligt fokus på at nedbringe skolefravær, øget støtte og motivation af udsatte børn og unge, så endnu flere kan gennemføre en god skolegang. Der er igangsat initiativer, der skal medvirke til, at flere udsatte børn og unge fuldfører 9. klasse.

Samlet set indikerer status for indsatsområderne i 2014, at de sociale problematikker er komplekse og kontekstafhængige. Københavns Kommunes forvaltninger arbejder derfor kontinuerligt med at justere indsats- og tilbudsviften, så målgruppernes problemer forebygges og afhjælpes bedst muligt. Dette kræver løbende investeringer i tilpasning af de eksisterende indsatser og udvikling af nye metoder og tilbud, som fx investeringen i forebyggende indsatser og tilbud målrettet unge hjemløse og tidlig opsporing og indsats for udsatte børn og unge.

Oversigt 3. Status på målepunkter i udviklingspartnerskaber 2014

Målepunkt	Baseline	Status 2014	Mål 2015
1. Der opnås en stigning i trygheden i Københavns Kommune (KK), således at antallet af områder med behov for en markant eller intensiveret indsats i Tryghedsindekset falder med minimum 50 pct. (Sikker By strategi)	12 områder med markant eller intensiveret behov i 2010.	Fem områder med markant eller intensiveret behov.	Andelen af utrygge borgere skal falde i alle bydele og ingen bydele må have mere end 10 pct. utrygge borgere.
2. Andelen af 14-25-årige i KK, der sigtes for personfarlig eller alvorlig kriminalitet, skal fastholdes på niveau med eller nedbringes ift. gennemsnittet for de fire største kommuner i Danmark. (Sikker By strategi)	Andel i KK.: 1,24 pct. i 2009. Gns. andel for de fire største kommuner : 1,19 pct. i 2009.	Tal for 2014 er tilgængelige i juni 2015.	Samme niveau eller lavere end baseline
3. Antal fix i stofindtagelsesrum	6.600 fix pr. måned i perioden jan. – jul.	15.542 fix pr måned fra jan. – jul. 2014 15.670 fix pr. måned fra aug. – dec. 2014.	12.000 fix pr. måned
4. Andelen af hjemløse borgere med ACT-støtte, som fastholder anvist bolig efter et år. (Hjemløsestrategi)	87,8 pct. i 2012	100 pct.	90 pct.
5. Andel hjemløse borgere med CTI-støtte som fastholder anvist bolig efter et år. (Hjemløsestrategi)	87,8 pct. i 2012	88 pct.	90 pct.
6. Andel der udskrives fra stoffri behandling, der udskrives færdigbehandlede og stoffri. (Misbrugsplan)	35 pct. i 2012	36 pct.	35 pct.

7. Andel af udskrevet færdigbehandlede og stoffri, der falder tilbage i misbrug indenfor et år efter udskrivning. (Misbrugsplan)	33 pct. i 2012	25 pct.	33 pct.
8. Andel borgere på socialpsykiatriske bopcentre, der flytter til mere selvstændige bopformer. (Plan for socialpsykiatri)	9,6 pct. i 2012	7,2 pct.	10 pct.
9. Andel familierettede foranstaltninger. (Strategi for udvikling af arbejdet med udsatte børn, unge og deres familier)	42,8 pct. i 2012	48 pct.	45 pct.
10. Andel 17-årige borgere, der modtager foranstaltning og som har fuldført 9. klasse. (Strategi for udvikling af arbejdet med udsatte børn, unge og deres familier)	83,9 pct. i 2012	84 pct.	95 pct.

4. MÅLSÆTNINGER OG MÅLEPUNKTER FOR UDVIKLINGSPARTNERSKAB 2016–2018

På baggrund af erfaringerne fra de nyeste strategier og tilpassede sociale særindsatser på socialområdet samt erfaringer fra det igangværende udviklingspartnerskab er der udvalgt ti målepunkter, som foreslås som grundlag for opfølgning på en ny udviklingspartnerskabsaftale for perioden 2016–2018. Se oversigt 4.

Da der er tale om indikatorer for udviklingen på områderne, må der tages forbehold for uforudsete hændelser i løbet af aftaleperioden som kan påvirke udviklingen, således at de opstillede mål ikke kan indfries.

Oversigt 4. Målepunkter i udviklingspartnerskaber 2016–2018

Målepunkt	Baseline	Mål 2018
<i>1a. Færre københavnere er utrygge, når de færdes i deres nabolag om aftenen og natten. (Sikker By strategi)</i>	I 2014 følte 18 % af københavnere sig utrygge, når de færdedes i deres nabolag i aften- og natte timerne.	Frem mod 2017 skal denne andel falde kontinuerligt og med mindst 1 procentpoint om året, så den i 2017 ikke overstiger 15 %
<i>1b. Færre utrygge lokalområder i København (Sikker By strategi)</i>	I 2014 følte 7,1 % af københavnere sig utrygge i deres nabolag. I 3 ud af de 12 bydele følte mere end 10 % af beboerne sig utrygge.	I 2015 skal andelen af utrygge borgere være faldet i alle bydele, og i ingen bydele må den overstige 10 %.
<i>2. Mindre ungdomskriminalitet (Sikker By strategi)</i>	I 2013 var andelen af unge mellem 15 og 25 år i Københavns Kommune, der blev sigtet for personfarlig eller anden alvorlig kriminalitet 1,1 %.	Ungdomskriminaliteten i kommunen skal reduceres, særligt den alvorlige og personfarlige kriminalitet.
<i>3. Færre rocker- og bandemedlemmer i København (Sikker By strategi)</i>	Pr. 31. marts 2014 var der 165 personer i bandelag for Indre Nørrebro.	I 2018 skal antallet af personer i bandelag for Indre Nørrebro være faldet i forhold til 2014.
<i>4. Flere udsatte københavnere får anvist en bolig i 2017 (Socialudvalgets pejlemærke-</i>	I 2013 fik 859 københavnere anvist en bolig via den boligsociale anvisning.	I 2018 skal der anvises 1.000 københavnere via den boligsociale anvisning

<i>indikator)</i>		
.		
<i>5. Færre udsættelser i 2017 (Socialudvalgets pejlemærke-indikator)</i>	I 2013 blev 538 københavnere udsat af deres bolig.	I 2018 skal det ikke ske mere end 458 udsættelser i København.
<i>6. Færre hjemløse københavnere (Regeringens 2020 mål)</i>	I 2013 talte SFI 1.581 hjemløse københavnere.	I 2018 skal der ikke være mere end 1.255 hjemløse københavnere i SFI's hjemløsetælling.
<i>7. Flere københavnere stopper eller reducerer deres stofmisbrug (Regeringens 2020 mål)</i>	<i>Indikatoren er under udarbejdelse</i>	Andelen af københavnere, som afslutter et behandlingsforløb for stofmisbrug som stoffri eller med reduktion i misbruget, øges til mindst 44 % i 2017.
<i>8. Flere borgere på socialpsykiatriske botilbud flytter til mere selvstændige boformer (Socialudvalgets pejlemærke-indikator)</i>	I 2013 flyttede 6 pct. af borgerne på socialpsykiatriske botilbud flytter til mere selvstændige boformer.	Målet for 2018 er, at 7 pct. flytter til mere selvstændige boformer.
<i>9 Flere københavnske skoleelever klarer sig bedre (Socialudvalgets pejlemærke-indikator)</i>	I 2013 var skolefraværet blandt udsatte børn og unge og unge med handicap 10,9 pct.	Skolefravær blandt udsatte børn og unge, samt børn og unge med handicap falder til 6,1 pct. i 2018.
<i>10. Flere unge, der har modtaget en forebyggende foranstaltning, gennemfører 9. el. 10. klasse. (Socialudvalgets pejlemærke)</i>	I 2013 deltog 73 pct. med forebyggende foranstaltninger i 9. el. 10.-klasseprøven.	Mindst 80 pct. deltager i 2018.